

Datblygu Cynllun Gweithlu Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol

**Ymgysylltu
Mawrth - Mehefin
2023**

**GIG
CYMRU
NHS
WALES**

Addysg a Gwella Iechyd
Cymru (AaGIC)
Health Education and
Improvement Wales (HEIW)

Datblygu Cynllun Gweithlu Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol yng Nghymru

Rydym am ymgysylltu â phobl sy'n gweithio ym maes gofal sylfaenol a rhanddeiliaid eraill fel rhan o'r gwaith o ddatblygu Cynllun Gweithlu Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol. Pwrpas hyn yw:

- Deall yr heriau a'r materion allweddol sy'n effeithio ar bobl sy'n gweithio ym maes gofal sylfaenol ac ar ddarpariaeth gofal;
- Edrych i'r dyfodol ac archwilio'r prif ysgogwyr newid a'u heffaith ar ofynion y gweithlu gofal sylfaenol i'r dyfodol;
- Cynhyrchu syniadau a chymau gweithredu a fydd yn cyfnerthu atebion y gweithlu.

Bydd ymgysylltu yn cael ei gynnal rhwng mis Mawrth a mis Mehefin
2023

Cynnwys

Adran 1: Cyflwyniad
(sleidiau 3 i 9)

Adran 2: Cyd-destun
(sleidiau 10 i 17)

Adran 3: Adolygiad
thematig
(sleidiau 18 i 23)

Adran 4: Gweithlu'r dyfodol
(sleidiau 24 i 34)

Adran 5: Sut y gallwch chi
gymryd rhan
(sleid 35)

Adran 1: Cyflwyniad

Negeseuon allweddol

- Mae achos cryf dros newid oherwydd gwyddom fod heriau sylweddol o ran y gweithlu gofal sylfaenol sy'n effeithio ar gleifion
- Rydym yn datblygu cynllun pum mlynedd ond yn cydnabod bod angen i ni ystyried y materion tymor hwy a fydd yn effeithio ar ddarpariaeth gofal sylfaenol, gan gynnwys ffactorau demograffig a datblygiadau technolegol
- Mae cwmpas y cynllun yn amgylchu'r gweithlu gofal sylfaenol gan gynnwys y rhai sy'n gweithio ym maes gofal brys
- Ein nod yw ymgysylltu yn ystod Gwanwyn 2023 a chwblhau'r cynllun erbyn mis Tachwedd 2023 i sicrhau ei fod yn cydweddu â'r cynlluniau sy'n cael eu datblygu ar gyfer 2024/25

Yr achos dros newid

Rydym yn datblygu'r cynllun gweithlu strategol hwn am y rhesymau a ganlyn:

- Gwyddom fod y galw ym maes gofal sylfaenol yn cynyddu ac y bydd yn parhau i esblygu wrth i'n poblogaeth heneiddio
- Mae gennym heriau o ran recriwtio ar draws y gweithlu gofal sylfaenol gydag amryw o ffactorau hefyd yn effeithio ar gyfraddau cadw staff, sy'n arwain at heriau cynaliadwyedd;
- Mae yna gyfleoedd i ddarparu gofal amgenach—sy'n gofyn am sgiliau a galluoedd ychwanegol, modelau gweithlu gwahanol a ffyrdd newydd o weithio gyda chymorth datblygiadau mewn technoleg

Mae hyn yn effeithio ar y canlynol:

- ansawdd a hygyrchedd gofal i bobl yng Nghymru
- iechyd a lles ein staff
- cost a chynaliadwyedd ein gwasanaethau

Mae hyn yn fater o bwys i bawb

Beth yw gofal sylfaenol?

Gwasanaethau gofal sylfaenol yw'r pwynt cyswllt cyntaf yn y system gofal iechyd, sy'n gweithredu fel 'drws ffrynt' y GIG yng Nghymru. Mae gofal sylfaenol yn cynnwys ymarfer cyffredinol, fferylliaeth gymunedol, gwasanaethau deintyddol ac optometreg (iechyd llygaid), ac mae'n cynnwys gofal brys. Mae tua 90% o ofal iechyd yng Nghymru yn cael ei ddarparu o fewn y maes gofal sylfaenol

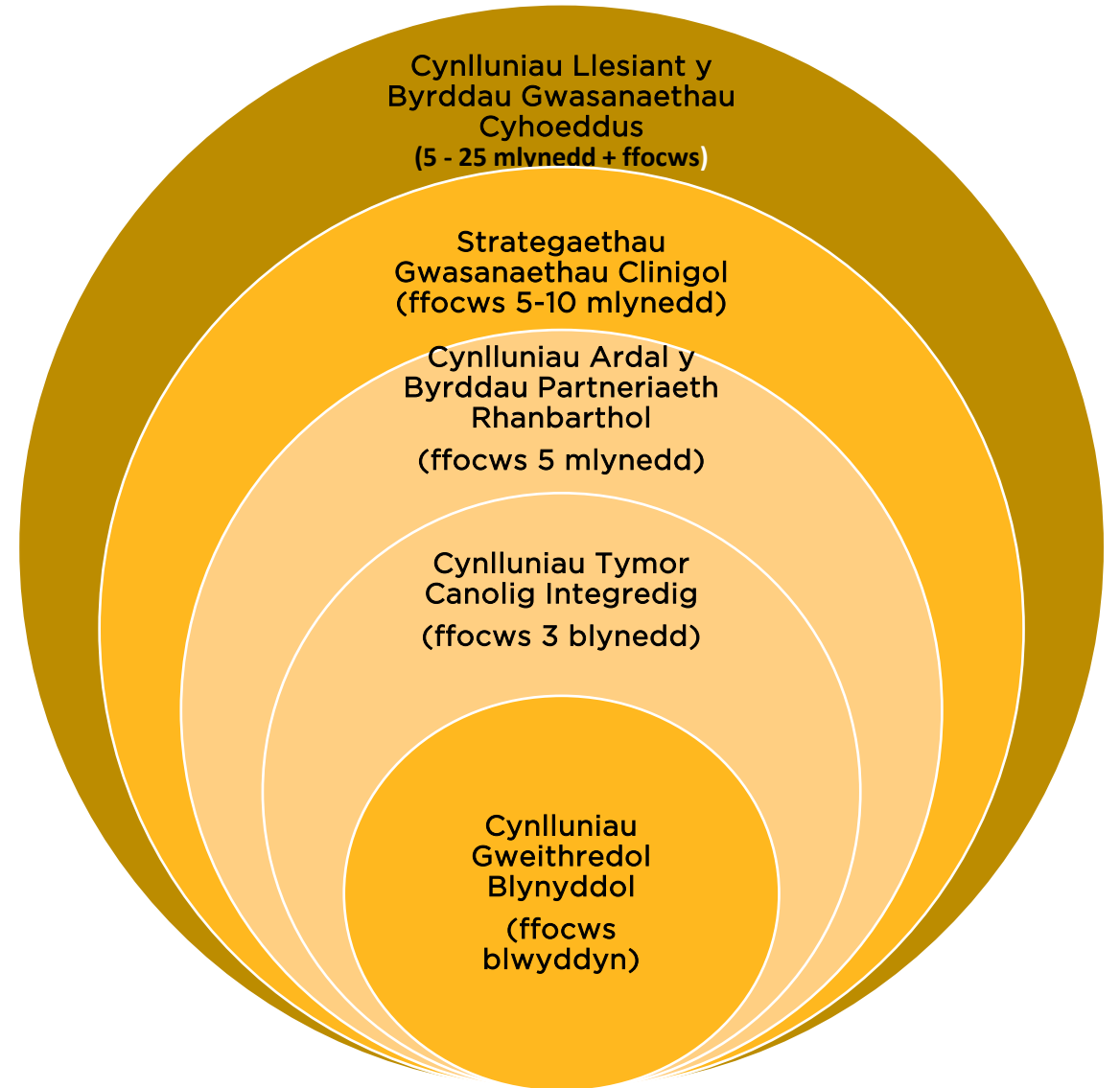

Terfynlin y cynllun

Rydym yn gosod ffocws datblygiad y cynllun hwn ar y gweithlu sydd ei angen dros y pum mlynedd nesaf, gan ystyried y ffactorau mwy hirdymor a fydd yn effeithio ar y gweithlu.

Mae hyn yn golygu ein bod yn alinio â gorffeniad y cynllun hirdymor ar gyfer GIG Cymru, *Cymru Iachach*, yn 2028. Byddwn hefyd yn cyweddu â'r cyfnod cynllunio ar gyfer Cynlluniau Ardal y Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, sydd â gweledigaeth pum mlynedd a gyhoeddwyd yn 2023.

Byddwn yn adnewyddu ein rhagdybiaethau cynllunio yn gyfnodol i sicrhau ein bod yn ystwyth ein hymateb i ffactorau a fydd yn newid y galw ar ran ein gweithlu a'i gyflenwad.

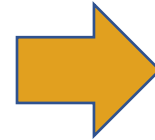

Cwmpas

Rydym wedi cytuno ar y cwmpas hwn i sicrhau'n bod yn canolbwyntio ar y gweithlu sy'n gweithio'n uniongyrchol o fewn y maes gofal sylfaenol. Wrth wneud hyn rydym yn cydnabod bod meysydd gwaith eraill yn cael eu datblygu i graffu ar y gweithlu sy'n angenrheidiol i ddarparu gwasanaethau cymunedol cwmpasog. Mae'r rhain yn cynnwys y rhai a ddarperir ym maes gofal cymdeithasol a chan y gwasanaethau annibynnol ac anstatudol.

O fewn y Cwmpas

1. Darparu gwasanaethau gofal sylfaenol mewn practisau, clystyrau neu batrymau daearyddol eraill (contractwyr annibynnol / practisau dan reolaeth / modelau a gyflogir gan y Bwrdd Iechyd)
2. Y gweithlu sy'n angenrheidiol i ddarparu gofal sylfaenol i grwpiau agored i niwed (e.e. poblogaethau carchardai)
3. Y gweithlu sy'n angenrheidiol i ddarparu gofal sylfaenol brys (GPOOH a gwasanaethau clinigol cyswllt cyntaf)

Y tu allan i'r Cwmpas

Gofal cymdeithasol

Darpariaeth 999

Sector preifat

Trydydd sector

Y gweithlu cymunedol ehangach

Alinio â chynlluniau a fframweithiau'r gweithlu

Pawb yn cydweithio i sicrhau bod gwasanaethau'n gryfach ac wedi'u cydlynu'n well, er mwyn gwella lles pobl Cymru

EIN CYNLLUN GWEITHLU STRATEGOL

Bydd y cynllun yn canolbwyntio ar y tim aml-broffesiynol craidd yng nghyd-destun Model Gofal Sylfaenol Cymru (PCMW), gan nodi'r gweithlu sydd ei angen i ddarparu gwasanaethau effeithiol o fewn patrwm clwstwr. Ein nodau yw:

- Nodi'r ffactorau allweddol sy'n effeithio ar y galw am ofal sylfaenol dros y 10 mlynedd nesaf.
- Deall sut y gallai datblygiadau mewn gofal iechyd (gan gynnwys technoleg, gwyddoniaeth, data a meddygaeth fanwl) effeithio ar ddarparu gofal sylfaenol.
- Ystyried y cyflenwad gweithlu sydd ei angen ar gyfer y dyfodol i ddarparu model gweithlu cynaliadwy.

Gwnawn hyn drwy weithio gyda rhanddeiliaid gan gynnwys darparu ystod eang o wasanaethau sy'n cyd-fynd â gofal sylfaenol.

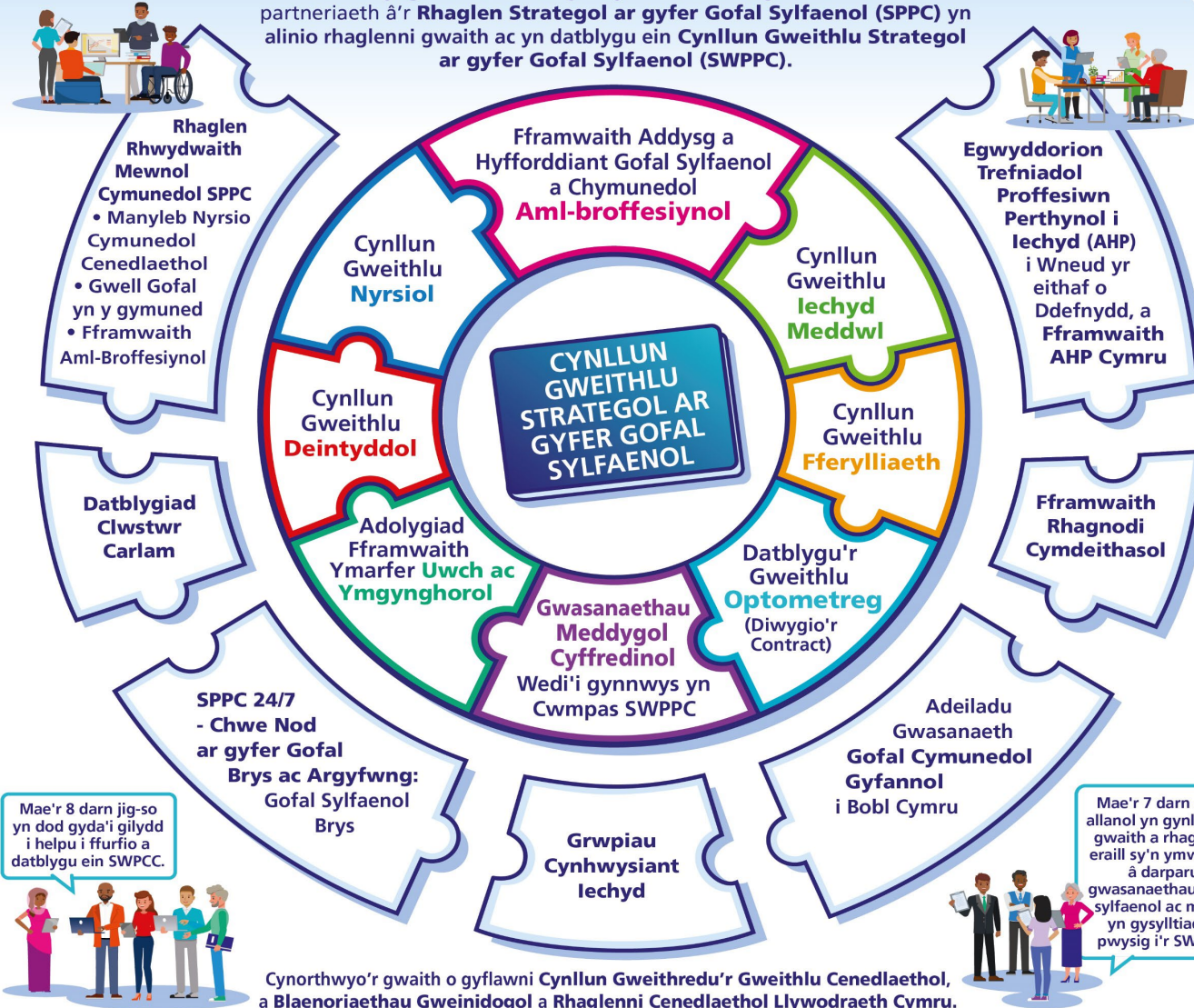
Mae'r ddelwedd weledol hon yn nodi'r gwaith o fewn AaGIC sy'n cyd-fynd â'r gwaith o ddatblygu cynllun y gweithlu

Am Fwy o Wybodaeth Sganiwch y cod QR neu ewch i Primarycareone.nhs.wales

DATBLYGU EIN CYNLLUN GWEITHLU STRATEGOL AR GYFER GOFAL SYLFAENOL YNG NGHYMRU

Mae Addysg a Gwella Iechyd Cymru (AaGIC) gan weithio mewn partneriaeth â'r Rhaglen Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol (SPPC) yn alinio rhaglenni gwaith ac yn datblygu ein Cynllun Gweithlu Strategol ar gyfer Gofal Sylfaenol (SWPPC).

Mae'r 8 darn jig-so yn dod gyda'i gilydd i helpu i ffurfio a datblygu ein SWPPC.

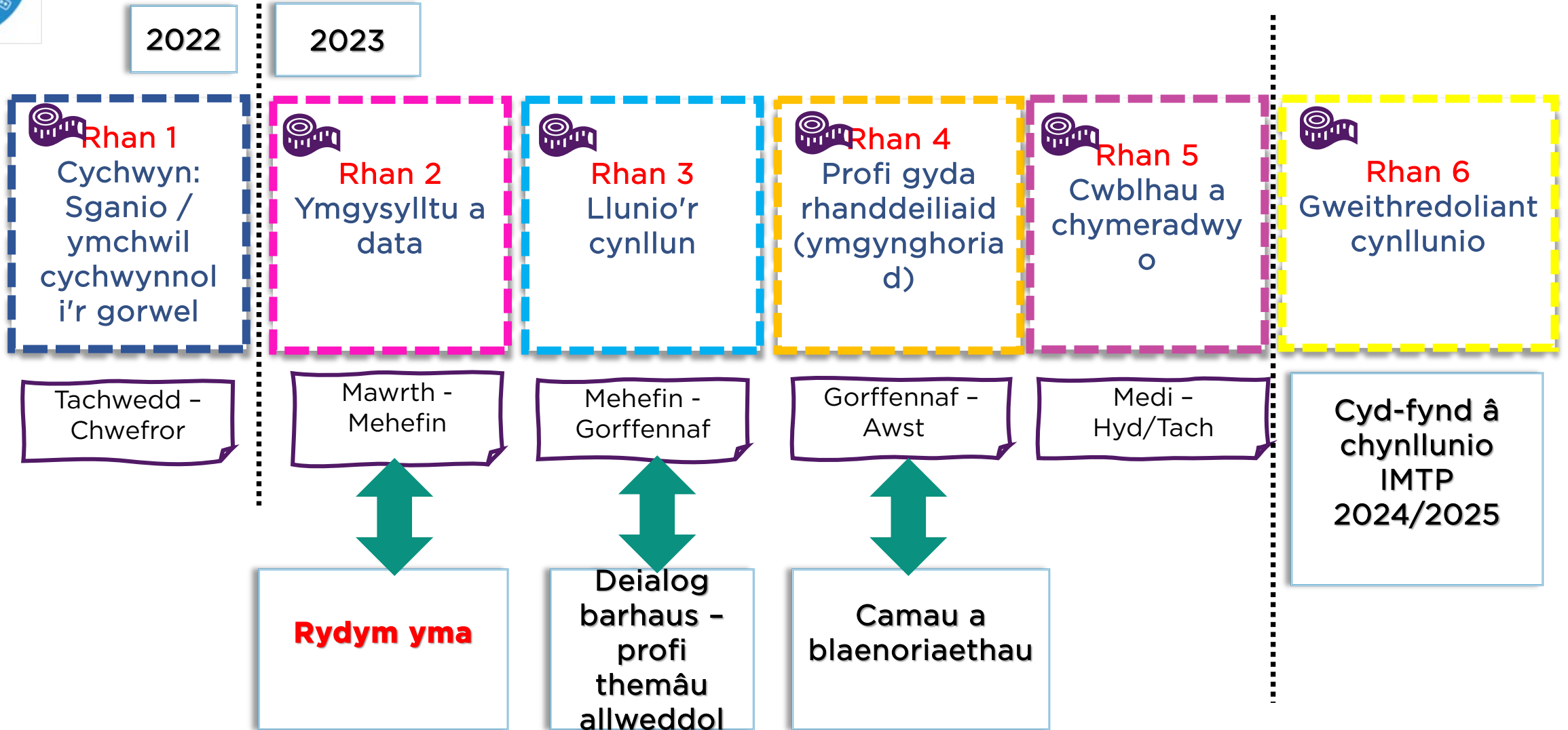
Mae'r 7 darn cylch allanol yn gynlluniau gwaith a rhaglenni eraill sy'n ymwneud â darparu gwasanaethau gofal sylfaenol ac maent yn gysylltiadau pwysig i'r SWPPC.

Cynorthwyo'r gwaith o gyflawni Cynllun Gweithredu'r Gweithlu Cenedlaethol, a Blaenoriaethau Gweinidogol a Rhaglenni Cenedlaethol Llywodraeth Cymru.

Amserlin

Adrian 2: Cyd-destun

Negeseuon allweddol

- Mae gan Gymru gyfeiriad polisi cyson ac uchelgais i ddarparu rhwydwaith cryf o wasanaethau gofal sylfaenol ers 2010 pan gyhoeddwyd Gosod y Cyfeiriad gyntaf
- Ategwyd hyn yn Gymru iachach, y cynllun hirdymor ar gyfer y GIG a gofal cymdeithasol yng Nghymru
- Prif ddiben datblygu'r cynllun hwn yw sicrhau y gellir gweithredu Model Gofal Sylfaenol Cymru yn llawn
- Mae sicrhau'r gweithlu cywir gyda'r sgiliau cywir yn ganolog i'n huchelgais i gyflymu datblygiad clystyrau yng Nghymru lle mae gan Glystyrau fwy o hyblygrwydd a rhyddid i ddarparu gofal sy'n diwallu anghenion pobl leol
- Bydd y cynllun yn cael ei fframio o amgylch y Strategaeth Gweithlu 10 mlynedd ar gyfer Iechyd a Gofal a gyhoeddwyd yn 2020 gyda themâu'r Iaith Gymraeg, cynhwysiant a lles y gweithlu fel llinynnau aur

Cyd-destun Polisi: Gweledigaeth a chyfeiriad polisi clir ar gyfer gofal sylfaenol yng Nghymru

2010

Darparodd *Gosod y Cyfeiriad* fap ffordd ar gyfer gofal sylfaenol yng Nghymru gyda ffocws ar bractisau gofal sylfaenol yn gweithio gyda'i gilydd mewn Clystyrau a darparu modelau cymunedol newydd gan gynnwys Timau Adnoddau Cymunedol

2017

Roedd Model *Gofal Sylfaenol Cymru (PCMW)* yn cydnabod pwysigrwydd datblygu dulliau newydd o ddarparu gwasanaethau sy'n seiliedig ar waith tîm aml-broffesiynol

2018

Roedd Model *Gofal Sylfaenol Cymru (PCMW)* yn cydnabod pwysigrwydd datblygu dulliau newydd o ddarparu gwasanaethau sy'n seiliedig ar waith tîm aml-broffesiynol

2022

Mae *Datblygiad Clystyrau Carlam (ACD)* yn sbardun polisi allweddol i ddatblygu dulliau sy'n seiliedig ar le i ddarparu ac integreiddio gofal ar lefel cymdogaeth leol sy'n canolbwyntio ar wella canlyniadau iechyd y boblogaeth

Cyfeiriad strategol cyffredinol: Strategaeth gweithlu ar gyfer iechyd a gofal

Cliciwch
yma

7 thema + lles, cynhwysiant a'r laith Gymraeg fel llinynnau aur

Lansiwyd yn 2020 yn dilyn ymgysylltu ac ymchwil sylweddol

Yr uchelgais oedd darparu cyfeiriad a “bachau” ar gyfer cynllunio gweithlu yng Nghymru

Cyfeiriad 10 mlynedd yn seiliedig ar 7 thema rhyngddibynnol

Ffocws lles y gweithlu – cydnabyddiaeth nad yw hyn yn ymwneud â'r niferoedd yn unig

Nod y strategaeth yw ysgogi synergedd ac aliniad cynyddol ar draws iechyd a gofal cymdeithasol

Ar hyn o bryd yng Ngham 1 - 33 o Gamau Gweithredu

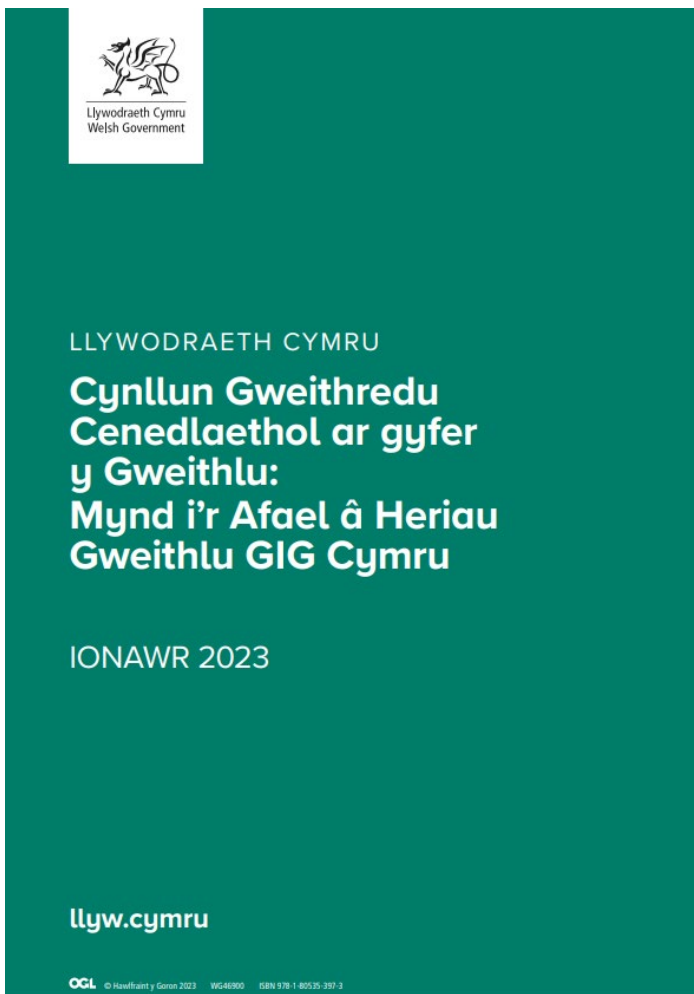
Cam cwmpasu 2 a gyhoeddir yn 2023

Cynllun Gweithredu'r Gweithlu Cenedlaethol

Lansiwyd Ionawr 2023

Canolbwyntio ar y tymor
llywodraeth hwn

ffocws GIG

Yn cyd-fynd â'r Strategaeth
Gweithlu

Yn cydnabod pwysigrwydd
datblygu Cynllun Gweithlu
Gofal Sylfaenol

Cliciwch
yma

Rhaglen Strategol ar gyfer gofal sylfaenol

BETH YW'R RHAGLEN STRATEGOL AR GYFER GOFAL SYLFAENOL? (RHSGS)

YNGLŶN Â'R RHAGLEN STRATEGOL AR GYFER GOFAL SYLFAENOL (RHSGS)

Rhaglen a arweinir gan fyrddau iechyd Cymru gyfan sy'n gweithio ar y cyd â Llywodraeth Cymru, gan fynd i'r afael â'r blaenoriaethau sy'n dod i'r amlwg a nodwyd yn 'Cymru Iachach'.

Mae'r RhSGS yn cydlynu gweithrediad Model Gofal Sylfaenol Cymru, sef yr elfen gofal sylfaenol o ofal seiliedig ar leoedd.

GRYMUSO POBL I WNEUD Y GORAU O'U HIECHYD A'U LLES

2. Cymunedau grymus

3. Cymorth ar gyfer lles, atal a hunan-ofal

1. Cyhoedd gwybod

Mae 13 elfen Model Gofal Sylfaenol Cymru yn disgrifio sut y bydd gofal yn cael ei ddarparu'n lleol, fel rhan o ddull system gyfan.

DARPERIR GOFAL MOR AGOS Â PHOSIBL AT Y CARTREF

6. Trin galwadau, atgyfeirio a brysbennu'n ddiogel ac effeithiol

7. Gofal o safon y tu allan i oriau

8. Gwasanaethau mynediad uniongyrchol

12. Rhwyddineb mynediad at ddiagnosteg gymunedol yn cefnogi gofal o ansawdd uchel

SUT RYDYM AM I OFAL GAEL EI DDARPARU: YN LLEOL AC INTEGREDIG

5. Gweithio di-dor

4. Gwasanaethau lleol

9. Gofal integredig i bobl sydd ag anghenion gofal lluosog

Y GALLUOGWYR SYLFAENOL A'R SEILWAITH

10. Ystadau clwstr a chyfleusterau yn cefnogi gweithio aml-broffesiwn

11. Systemau TG y clwstr yn galluogi cyfathrebu a rhannu data o fewn y clwstr

13. Systemau cyllid wedi'u cynllunio i sbarduno newid trawsnewidiol system gyfan

CYDLYNU SYSTEMAU

Mae'r RhSGS yn gweithio ar y cyd â darparwyr iechyd, cymdeithasol a lles, Byrddau Iechyd a rhanddeiliaid eraill.

Datblygu a rhannu adnoddau i gefnogi ac ychwanegu gwerth at ddarparu gwasanaethau gofal sylfaenol, ar sail 'Unwaith i Gymru'.

CADWCH MEWN CYSYLLTIAD Â'R RHSGS

Mae tudalennau gwe'r RhSGS yn cynnwys llyfrgell o gynhyrchion a phecynnau cymorth.

I'ch ychwanegu at ein rhestr bostio i dderbyn ein cylchlythyr RhSGS misol, anfonwch e-bost at y tîm yn SPPC@wales.nhs.uk.

Sganiwch y cod QR neu ewch i gofalsylfaenolun.gig.cymru

ALLWEDD MAP RHYNGWEITHIOL: Cliciwch ar yr eiconau cyfrifiadurol i gael mwy o wybodaeth

SUT MAE'R RHSGS YN CAEL EI CHYFLAWNI

Mae gan RhSGS 6 ffrwd waith

- Atal a Lles
- Model 24/7
- Data a Thechnoleg Ddigidol
- Y Gweithlu a Datblygu Sefydliadol
- Cyfathrebu ac Ymgysylltu
- Trawsnewid a'r Weledigaeth ar gyfer y Clystyrau

Caiff gwaith RhSGS ei gydlynu gan Fwrdd Rhaglen Strategol a'i gefnogi gan Swyddfa Rheoli Rhaglenni Cenedlaethol.

©Santier Design International Ltd 2023

Model Gofal Sylfaenol i Gymru

Mae Model Gofal Sylfaenol Cymru yn disgrifio sut y bydd gofal yn cael ei ddarparu'n lleol, nawr ac yn y dyfodol, fel rhan o ddull system gyfan o ddarparu Cymru iachach.

MODEL GOFAL SYLFAENOL I GYMRU – DULL GOFAL SYLFAENOL I OFAL AR SAIL LLE

©Scarlet Design International Ltd 2023

Datblygiad clwstwr cyflymedig

DATBLYGU CLWSTWR CARLAM (DCC): BETH YW YSTYR HYN?

Egwyddorion ar gyfer gwaith Clwstwr a nodwyd yn 'Gosod y Cyfeiriad' yn 2010, sy'n allweddol i gyflawni 'Cymru Iachach'.

Y Rhaglen DCC yw elfen Gofal Sylfaenol Gofal Seiliedig ar Leoedd, a ddarperir drwy Gydweithfeydd a Chlystyrau Proffesiynol. Mae cydweithfeydd yn dwyn ynghyd Ymarferwyr Meddygol, Deintyddol ac Optometrig Cyffredinol, Fferyllwyr, Nyrsys, Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Lechyd (GPPil) a gweithwyr gofal cymdeithasol proffesiynol, o fewn eu grwpiau proffesiynol, i asesu anghenion y boblogaeth ac i flaenoriaethau gwella gwasanaethau. Datblygir atebion o fewn Cydweithfeydd a thrywy waith Clwstwr amlddisgyblaethol.

- Goruchwylio gweithgarwch ariannu, cynllunio a chomisiynu GCTG.
- Rheoli llif gwybodaeth rhwng y Clwstwr, y Bwrdd Iechyd a Gofal Cymdeithasol.

9 Rhyngwyneb Bwrdd Partneriaeth Rhanbarthol

1 Grwpiau Cynllunio Traws-glwstwr (GCTGau)

- Mae GCTGau yn darparu cynllunio ar sail anghenion a chydlynu gwasanaethau ar gyfer y gymuned leol.
- Comisiynu gwasanaethau i lenwi bylchau yn y ddarpariaeth leol.

- Adrodd a chefnogi'r gwaith o weithredu MGSiG / DCC drwy sicrhau cynnydd.
- Rhannu dysgu
- Cysylltu cynlluniau lleol a rhanbarthol.

8 Adrodd, Gweithredu, Monitro a Gwerthuso

2 Clystyrau

- Dod ag arweinwyr Cydweithfeydd Proffesiynol at ei gilydd.
- Datblygu gwasanaethau i fodloni anghenion lleol y boblogaeth.
- Deialog dwy ffordd ar flaenoriaethau GCTG.

Cwmni Buddiannau Cymunedol (CBC)/endid arall, a ffurfiwyd ar ôl troed Clwstwr neu Draws-glwstwr i ddarparu gwasanaethau a gomisiynwyd gan y GCTG.

7 Mecanweithiau Cyflawni

Pawb yn gweithio gyda'i gilydd i sicrhau bod gwasanaethau'n gryfach ac wedi'u cydlynu'n well, er mwyn gwella lles pobl yng Nghymru.

3 Cydweithfeydd Proffesiynol

- Ymateb i Aseidiadau o Anghenion.
- Casglu profiad gweithwyr proffesiynol a defnyddwyr.
- Ystyried diogelwch ac ansawdd gwasanaethau lleol.

Mecanwaith ar gyfer dyrannu arian ac ar gyfer comisiynu gwasanaethau i fodloni anghenion a blaenoriaethau'r boblogaeth.

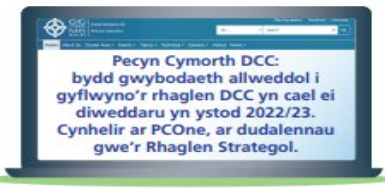
6 Contractio a Chomisiynu

5 Porth Cymorth Cynllunio Clwstwr

4 Adnoddau, Hyfforddiant, Datblygu Sefydliadol a Chymorth

- Offer ac adnoddau wedi'u datblygu a'u coladu i gefnogi Cydweithfeydd, Clystyrau, GCTG, Byrddau Iechyd a BPRhau i gyflwyno'r rhaglen DCC.

Amserlen adnoddau a'r prif gyflawniadau yn weledol.

Methodoleg AaGIC ar gyfer cynllunio'r gweithlu

Plymio'n ddwfn penodol i wasanaeth neu broffesiwn e.e iechyd meddwl, nyrso

Colofn 1
Gwybodaeth a dadansoddiad y gweithlu

Colofn 2
Tystiolaeth ar arloesi ymchwil

Colofn 3
Ymgysylltiad

Camau Gweithredu wedi eu costio a'u blaenoriaethu

Cynllun Gweithlu 5 mlynedd

Defnyddio wfs fel fframwaith

Adran 3: Adolygiad thematig

Negeseuon allweddol

- Yr ydym wedi adolygu ystod o ddeunydd ysgrifenedig gan gynnwys adroddiadau gan y Llywodraeth, cyrff proffesiynol, melinau trafod a sefydliadau eraill i ddistyllu themâu a materion allweddol y mae angen i'r cynllun ymdrin â hwy
- Mae'r Ffactorau Allweddol sy'n sbarduno newid dros y tymor byr, canolig a hir yn cael sylw yn y sleidiau hyn ac maent yn cynnwys effaith newidiadau demograffig wrth i boblogaeth Cymru heneiddio; ac effaith hyn o ran afiechyd
- Yr hyn sy'n sbarduno'n sylweddol yw datblygiadau gofal iechyd sy'n cwmpasu sbectrwm eang o faterion gan gynnwys digidol, technoleg, gwyddoniaeth, data sydd â'r potensial i ail-lunio gofal ac a fydd yn effeithio ar y gweithlu
- Newidiadau ehangach sy'n effeithio ar weithlu'r dyfodol yn arbennig
- Mae'r adran hon hefyd yn rhoi trosolwg byr o heriau presennol y gweithlu ym maes gofal sylfaenol; bydd adolygiad manylach o ddata yn dilyn fel rhan o'r gwaith o ddatblygu'r cynllun

Sgano'r gorwel: Ffactorau allweddol sy'n sbarduno newid

Proses

- Gwnaethom adolygu ystod eang o ddeunydd a gynhyrchwyd gan Gyrff Proffesiynol, 'melinau trafod', dogfennau Polisi a Lywodraethol ac adolygiadau a gynhyrchwyd gan sefydliadau uchel eu parch y tu mewn a'r tu allan i'r DU
- Mae'r sleidiau hyn yn cynnwys crynodeb lefel uchel o'r themâu allweddol sy'n codi o sgano'r gorwel a gwaith ymchwil
- Gellir dod o hyd i grynodedd llawn o'r holl ddogfennau a adolygwyd ar ein gwefan (PC Un/tudalennau SPPC Pecyn Cymorth SWPPC)
- Hoffem glywed eich barn er mwyn ein helpu i lunio'r cynllun — dysgwch sut i gymryd rhan ar sleid
<https://heiw.nhs.wales/workforce/strategic-workforce-plan-for-primary-care/>

Mae'n anodd rhagweld i ba raddau y bydd datblygiadau mewn gofal iechyd yn effeithio ond mae'n debygol o fod yn sylweddol dros y tymor canolog.

Datblygiadau mewn technoleg ddigidol, gwyddoniaeth a data

Demograffeg a Chlefyd

Ffactorau sy'n sbarduno'r gweithlu

Mae oedran ein poblogaeth a'u statws iechyd yn debygol o fod yn ffactor arwyddocaol sy'n effeithio ar ofynion ein gweithlu dros y 15-20 mlynedd nesaf.

Mae ffactorau sy'n sbarduno'r gweithlu yn cynnwys ffactorau sy'n effeithio ar gyflenwad gweithlu'r dyfodol ac maent yn gymhleth wrth i ni addasu i fyd ôl-bandemig.

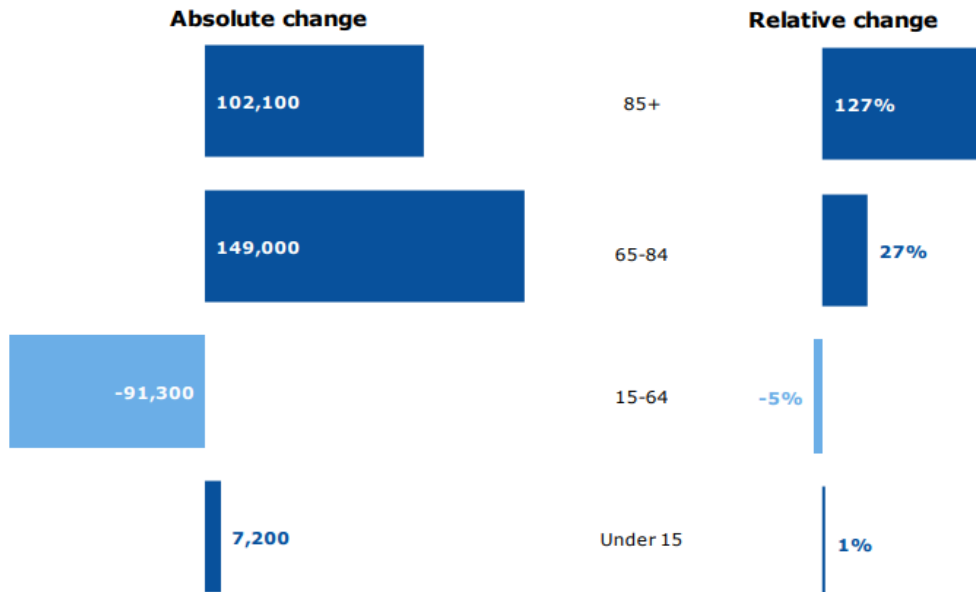

Ffactorau allweddol sy'n sbarduno newid: Demograffeg a chlefyd

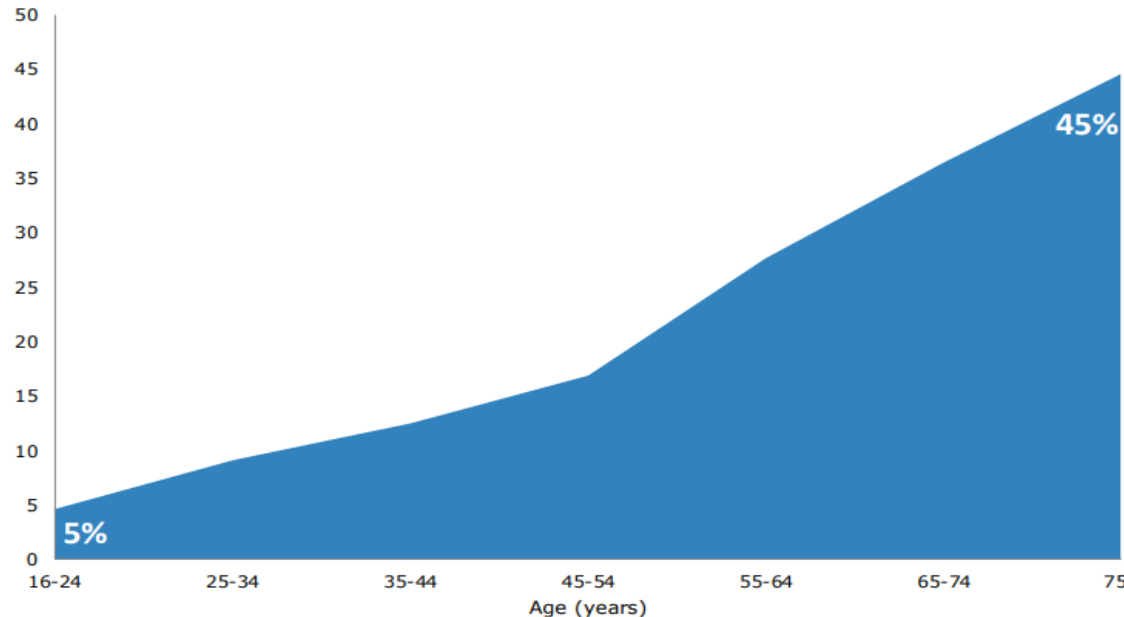
Population projections by broad age group, absolute (count) and relative (percentage) change since 2016, Wales, 2039

Produced by Public Health Wales Observatory, using MYE & 2014-based population projections (ONS)

Percentage who have two or more longstanding illnesses, all persons aged 16+, Wales, 2016/17

Produced by Public Health Wales Observatory, using NSW (WG)

- Mae gan Gymru boblogaeth sy'n heneiddio a dros y blynyddoedd nesaf bydd cyfran y bobl dros 85% oed yn cynyddu'n sylweddol. Mae hyn yn debygol o gael effaith sylweddol wrth i faich clefydau dyfu wrth i bobl heneiddio. Dros yr 20 mlynedd nesaf byddwn yn agosáu at 'frig niferoedd o farwolaethau' lle mae'r genhedlaeth o blant y 50au/ 60au yn tyfu'n hŷn
- Bydd cynnydd hefyd yn y boblogaeth 18 oed dros y blynyddoedd nesaf felly mae gennym ffenestr gul i gynnig cymaint o lwybrau â phosibl mewn i yrfaeodd iechyd a gwasanaethau cymdeithasol i'r rhai sy'n gadael yr ysgol

Datblygiadau mewn gofal iechyd: Gwyddoniaeth, data, digidol a thechnoleg

Comisiynodd Addysg Iechyd Lloegr adolygiad i gefnogi datblygiad y Cynllun Gweithlu Hirdymor ar gyfer GIG Lloegr (i'w gyhoeddi). Roedd yr arolwg yma yn tynnu sylw at y mathau o ddatblygiadau technolegol sy'n bosib mewn 5 a 15 mlynedd a'r effaith gall hynny gael ar niferoedd a galw gweithlu. Y 3 maes edrychwyd arnynt oedd: diabetes, canser ac eiddilwch.

Mae Syr John Tooke (ar ran Addysg Iechyd Lloegr) yn awgrymu:

- Gallai datblygiadau ym maes technoleg a Deallusrwydd Artiffisial gynyddu cynhyrchiant a rhoi 'rhodd amser' i bobl gan ehangu proffesiynau yn hytrach na disodli
- Ni fydd cynnydd yn rhoi gwersi sylweddol i'r angen am staff ond bydd yn galw am fwy o hyblygrwydd, mwy o weithio tuag at ben y drwydded a chaffael sgiliau a galluoedd newydd; Bydd DPP yn hollbwysig
- Bydd angen uwchsgilio wrth ddeall ymddygiad sy'n gysylltiedig ag iechyd, rhannu gwybodaeth am risgiau a chymryd rhan mewn gwneud penderfyniadau ar y cyd
- Bydd rolau newydd yn dod i'r amlwg — e.e. cydlynwyr gofal, sicrhau ansawdd, cymorth technoleg gynorthwyol ac ehangu rolau arbenigol (e.e. gwyddonwyr data)
- Mae hyder clinigwyr a defnyddwyr yn allweddol - angen ehangu llythrennedd digidol y gweithlu a dinasyddion
- Mae graddau ymgysylltiad dinasyddion â'u hiechyd a'u technoleg eu hunain yn debygol o fod yn ffactor allweddol wrth newid cyfradd galw

Ymgynghoriad o bell – lle nad yw'r defnyddiwr a'r clinigwyr yn yr un ystafell megis ymgynghoriadau cydamserol (ee ffôn/fideo) neu asyncronig (e.e e-bost/testun)

Gwylidwriaeth a chefnogaeth o bell – technoleg i gefnogi monitro o bell ynghyd â thechnoleg gynorthwyol i gefnogi annibyniaeth gartref (ee wearables, monitro apiau)

Cymhorthion penderfynu – integreiddio gwybodaeth o ansawdd uchel i lwybrau gofal i gefnogi penderfyniadau person-ganolog, rhesymegol

Dysgu peirianyddol ac AI – awtomeiddio tasgau gweinyddol/rheolaidd i ryddhau amser clinigol (ee gan feysydd data strwythuredig awtomatig o nodiadau clinigol penagored, holi data perthnasol o gofnodion clinigol blaenorol a thrawsgrifio cyfarfyddiadau cleifion a gofnodwyd) ac efallai gwella diagnosis/safonedig a sgrinio a/neu ddarparu mewnwelediadau ar gyfer adolygiad â ffocws.

Meddygaeth fanwl (diagnosis, triniaeth a gofal) – gall datblygiad gwyddonol mewn genomeg ei gwneud hi'n bosibl i risg unigoli, pennu triniaeth yn seiliedig ar batholeg foleciwlaidd, gyda chwmpas ar gyfer diagnosis cynharach a thriniaeth/canlyniadau gwell

Gweminar cynnydd mewn gofal iechyd, 24 Ebrill 2023

Gwybodaeth terfynol i ddilyn

Proffil o'r gweithlu gofal sylfaenol yng Nghymru

Fferylliaeth Gymunedol

- 716 o fferyllfeydd cymunedol gyda 155 o gyflogwyr
- Tua 6,600 o staff fferylliaeth gymunedol
- Cyflogir tua 150 o fferyllwyr a thechnegwyr fferyllol mewn Practisau Cyffredinol (a gynhwysir uchod)
- 82.8m o ragnodion wedi'u dosbarthu yn 2021/22 – yr uchaf erioed
- Mae AaGIC wedi datblygu Cynllun Gweithlu Fferyllol sydd bellach yn agored i ymgynghoriad [Your chance to shape the Strategic Pharmacy Workforce Plan for Wales - HEIW \(nhs.wales\)](#)

Practisau Optometreg

- 344 o bractisau optometreg gymunedol yng Nghymru
- 97% yn cynnig gwasanaethau Archwiliadau Iechyd Llygaid Cymru (EHEW)
- Mae tua 800 o optometryddion (cyfwerth ag amser llawn) wedi'u cofrestru â Byrddau Iechyd yng Nghymru gan arwain at tua 1.78 o optometryddion fesul 10,000 o bobl
- Bydd contract Optometreg newydd yn cael ei lansio yn 2023 a fydd yn gwella'r ddarpariaeth o wasanaethau clinigol ac optometryddion sy'n ymwneud â darparu gofal ar hyd llwybr clinigol
- Mae AaGIC yn buddsoddi mewn cefnogi Optometryddion gyda Chymwysterau Uwch i gefnogi'r diwygiad mewn contract
- 268 o optegwyr cyflenwi, ac mae 35 ohonynt yn optegwyr lensys cyffwrdd

Gofal Sylfaenol Brys

- Mae'r gwasanaeth 111 yn gwbl weithredol ledled Cymru ac yn gweithredu 24/7
- Mae'r galw ar y gwasanaeth yn cynyddu; Fe wnaeth gwasanaeth 111 ddelio â bron i 1m o alwadau yn 2022; cynnydd sylweddol yn y galw GPOOH dros aeaf 2022 o'i gymharu â 2021
- Mae gwasanaethau GPOOH yn gweithredu ar gyfer 2/3 o'r wythnos; mae'r gwasanaeth yn cael ei staffio gan feddygon teulu yn bennaf gyda tua 20% o gleifion yn cael eu cefnogi gan glinigwyr eraill

Grwpiau Agored i Niwed

- Mae gwasanaethau gofal sylfaenol yn cael eu darparu mewn 4 lleoliad carchar yng Nghymru
- Caiff gwasanaethau gofal sylfaenol eu darparu i'r boblogaeth mewn gwahanol ffyrdd yn dibynnu ar eu hanghenion — er enghraifft, drwy wasanaethau pwrpasol i bobl ddigartref a grwpiau eraill sy'n agored i niwed

Gwasanaethau Meddygol Cyffredinol

- 386 practis (Gorffennaf 2022) yn gofalu am 3.26m o gleifion
- 7,760 o staff cyfwerth ag amser llawn
- Tua 1,150 o Feddygon (cyfwerth ag amser llawn) (ac eithrio'r rhai dan hyfforddiant)
- 20.9m o apwyntiadau yn 2019/20
- 600+ o feddygon dan hyfforddiant
- Ystod o staff sy'n gweithio ym maes gofal sylfaenol: Nyrsys, Fferyllwyr, Gweithwyr Proffesiynol Perthynol i Iechyd; staff gweinyddol a rheoli, gweithwyr cymorth a gwaedyddion, Cymdeithion Meddygon ac eraill
- Diweddarwyd y contract gwasanaethau meddygol cyffredinol yn 2022 gyda symudiad tuag at gontract mwy unedig a symlach

Gwasanaethau Deintyddol Cyffredinol

- Mae'r wybodaeth am faint a siâp gweithlu deintyddol Cymru yn fratiog ond bydd yn gwella wrth ddatblygu system wybodaeth newydd yn 2023/24
- Yn 2021/22 cofnodwyd ychydig dros 1.1m o gyrsiau triniaeth y GIG, sy'n is na'r lefel a gofnodwyd cyn y pandemig; gydag 20% o'r triniaethau yma ar gyfer gofal brys.
- Fe wnaeth 1,420 o ddeintyddion dderbyn triniaeth GIG yn 2021/22
- Mae diwygio system sylweddol yn digwydd ym maes deintyddiaeth ar draws pob sector o wasanaethau deintyddol cynradd, uwchradd a chymunedol
- *Mae AaGIC yn datblygu Cynllun y Gweithlu Deintyddol - HEIW.dentalworkforceplan@wales.nhs.uk*

Mae amrywiaeth o staff yn cael eu cyflogi gan Fyrdau Iechyd sy'n cefnogi gwasanaethau gofal sylfaenol gan gynnwys Nyrsys Cymunedol, Nyrsys Proffesiynol Perthynol i Iechyd, Gwasanaeth Deintyddol Cymunedol a gwasanaethau arbenigol sy'n gweithio'n uniongyrchol i gefnogi gofal sylfaenol - mae'r rhain y tu allan i gwmpas y cynllun hwn

Heriau'r Gweithlu ym maes Gofal Sylfaenol yng Nghymru

Crynodeb

- Mae heriau o ran bylchau yn y gweithlu sy'n effeithio ar forâl y staff ac yn rhoi mwy o bwysau ar staff sy'n effeithio ar eu hiechyd a'u lles
- Mae prinder gweithlu ac anawsterau o ran denu a chadw staff ar draws gofal sylfaenol sy'n arwain at heriau o ran cynnal mynediad i rai gwasanaethau
- Mae gan rai adrannau o'n gweithlu broffil oedran hyn a gallai hyn ynghyd â ffactorau eraill arwain at fwy o bobl yn gadael y gweithlu dros yr ychydig flynyddoedd nesaf
- Mae mwy o ddewisiadau a chyfleoedd felly er ein bod yn hyfforddi mwy o bobl drwy ein system addysg gall fod yn anodd cadw staff

Fferylliaeth Gymunedol

- Mae nifer y rhai sy'n 'gadael' maes fferylliaeth wedi bod yn cynyddu ym mhob rôl a sector ac ychwanegwyd fferyllwyr at y 'Rhestr o Alwedigaethau lle ceir Prinder' y Swyddfa Gartref yn 2021
- Bu cynnydd mewn 'cau dros dro' fferyllfeydd cymunedol yn 2021 oherwydd nad oedd 'Fferyllfeydd Cyfrifol' ar gael; mae galw mawr am fferyllwyr ar draws pob sector gan gynnwys mewn meysydd newydd e.e. lleoliadau gofal brys

Practis Deintyddol Cyffredinol

- Mae prinder gweithlu yn effeithio ar ofal cleifion gan arwain at forâl isel, straen uchel a phwysau parhaus ar draws y gweithlu sydd wedi arwain at rai practisau yn newid sut maent yn darparu gofal a lleihau mynediad at wasanaethau'r GIG. Mae anawsterau o ran denu deintyddion i weithio mewn rhannau penodol o Gymru, yn enwedig ardaloedd gwledig

Ymarfer Meddygol Cyffredinol

- Mae tua hanner y gweithlu meddygon teulu dros 45 oed ac mae nifer sylweddol o feddygon teulu dros 55 oed
- Mae meddygon teulu sydd newydd gymhwyso eisiau gweithio'n fwy hyblyg ac maent yn dewis swydd locwm neu gymryd swyddi cyflogedig yn hytrach na dod yn bartneriaid felly dim ond 10% o feddygon teulu newydd gymhwyso sy'n dod yn bartneriaid erbyn hyn; mae 40% o feddygon teulu dan hyfforddiant Llai na Llawn Amser (LTFT); mae 47% o feddygon teulu dan hyfforddiant (yn y DU) yn Raddedigion Meddygol Rhyngwladol sy'n broblem ar gyfer y dyfodol o ran cadw
- Mae materion cynaliadwyedd yn arwain at roi contractau yn ôl i Fyrddau Iechyd, Fel y saif mis Hydref 22, roedd 24 o bractisau a reolir yng Nghymru; ac mae 32 o bractisau heb unrhyw bartneriaid yng Nghymru O'r 1,000 o nyrsys sy'n cael eu cyflogi o fewn Ymarfer Cyffredinol, mae bron hanner ohonynt dros 50 oed a 10% dros 60 oed

Optometreg

- Heriau recriwtio mewn ardaloedd gwledig — anhawster denu, yn enwedig optometryddion iau ac optegwyr cyflenwi
- Cadw, anhawster cadw optometryddion iau mewn ardaloedd gwledig
- Heriau lleoliad ar gyfer cymwysterau uwch — yn aml mae angen i leoliadau fod o leiaf yn rhannol o fewn gofal eilaidd
- Ers 2021 bu o leiaf 6 practis wedi cau

Gofal Sylfaenol Brys

- Mae heriau'r gweithlu yn sylweddol ar draws gwasanaethau gofal brys gan gynnwys GPOOH, 111 a chanolfannau gofal sylfaenol brys, sy'n achosi bylchau mewn rota a chystadleuaeth ar draws gwasanaethau ar gyfer sgiliau, mae hyn yn fater amlwg yn ystod y cyfnod dros nos

Adran 4: Ein gweithlu yn y dyfodol

Negeseuon allweddol

- Mae'r adran hon yn nodi gyrwyr gweithlu'r dyfodol ac yn crynhoi'r materion a'r meysydd yr ydym am eu harchwilio fel rhan o'r ymgysylltu gan gynnwys yr hyn y mae dinasyddion ei eisiau o ofal sylfaenol
- Rydym yn gosod gweledigaeth ar gyfer ein gweithlu gofal sylfaenol yn y dyfodol dros y 10 mlynedd nesaf ac yn archwilio'r materion allweddol sy'n codi o'r sganio gorwel ar draws 7 maes allweddol:
  - Sut rydym yn creu modelau gweithlu di-dor sy'n gwneud gweithio amlbroffesiynol yn norm
  - Cyflenwad a siâp ein gweithlu yn y dyfodol i ddarparu gofal a gwella iechyd y boblogaeth
  - Sut rydym yn denu ac yn cadw'r gweithlu sydd ei angen arnom yn y niferoedd cywir
  - Beth sydd angen inni ei wneud i addysgu a hyfforddi'r gweithlu
  - Sut rydym yn datblygu ein harweinwyr mewn gofal sylfaenol
  - Sicrhau bod gennym y sgiliau a'r galluoedd cywir i gofleidio technoleg ddigidol
  - Sut rydym yn gofalu am ein gweithlu ac yn ei gefnogi fel eu bod yn ymgysylltu, yn iach ac yn llawn cymhelliant
- O dan bob thema, rydym yn crynhoi'r materion allweddol ac yn nodi meysydd y mae gennym ddiddordeb mewn cael eich barn arnynt i gefnogi datblygiad y cynllun

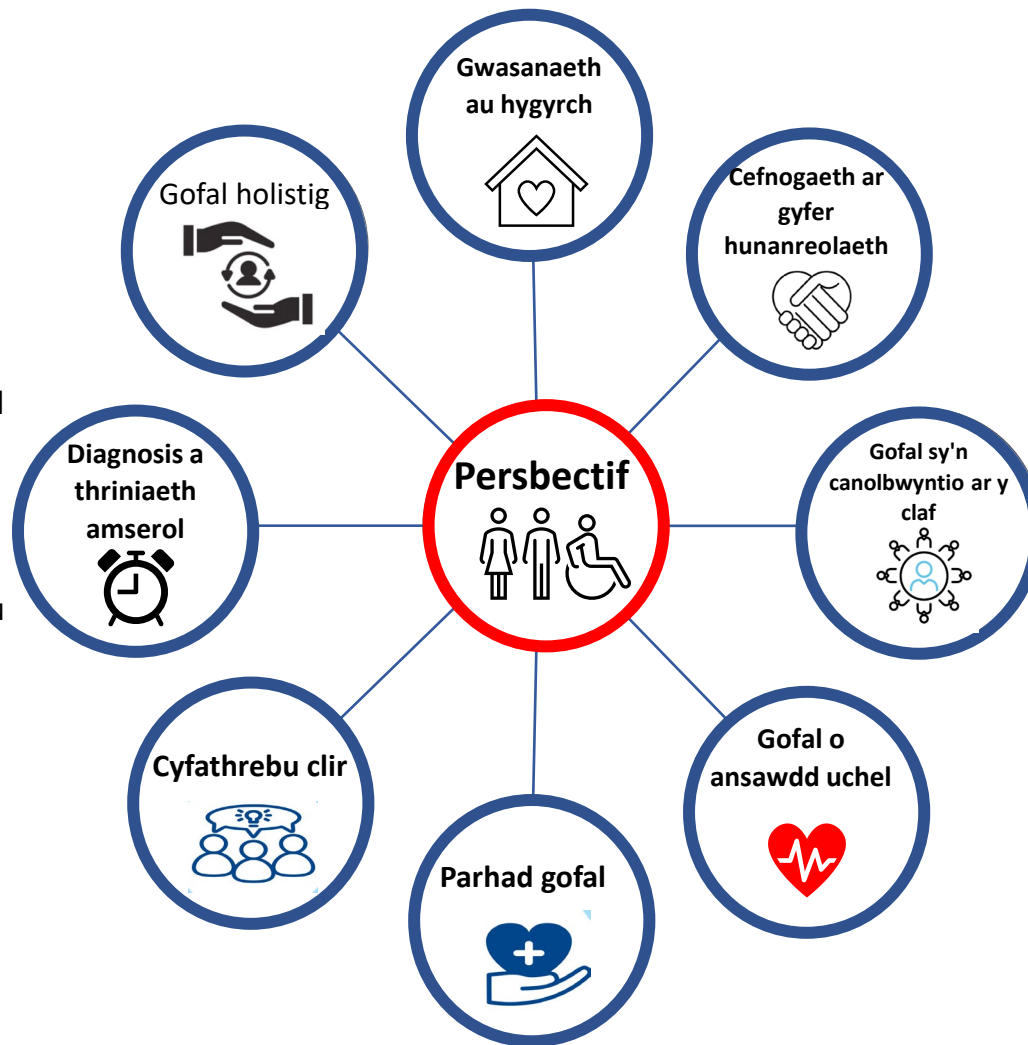

Safbwynt dinasyddion ar ofal sylfaenol

Negeseuon allweddol o arolwg CHC Hydref 2022 (5,500 o ymatebwyr)

- Roedd llawer o bobl yn hoffi gallu cael mynediad at ofal gan weithwyr proffesiynol gwahanol (er enghraifft nyrsys, fferyllwyr ac optometryddion) ond nid yw ehangder y rolau ar draws gofal sylfaenol yn cael ei ddeall bob amser ac mae llawer o bobl yn hoffi
- Mae llawer yn profi annhegwch o ran darpariaeth a mynediad at ofal sylfaenol gan nad yw pob gwasanaeth ar gael yn gyson
- Mae cael mynediad at apwyntiadau yn parhau i fod yn broblem gyson a chynyddol (deintyddol a meddygon teulu)
- Nid yw gwasanaethau digidol yn addas i bawb ac mae angen eu teilwra'n fwy i ddisgwyliadau cleifion
- Dylai profiad y claf a'r hyn sy'n bwysig iddo fod yn nodwedd allweddol o'r gwasanaethau a ddarperir a mesur perfformiad
- Mae cyflymder y newid a gyflymwyd gan y pandemig wedi bod yn anodd i rai cleifion oherwydd ei fod wedi bod yn gyflym ac yn ddrwslyd

Byddwn yn ymgysylltu â dinasyddion fel rhan o ddatblygiad y cynllun hwn, gan weithio ochr yn ochr â sefydliadau sy'n cynrychioli dinasyddion yng Nghymru.

Ein gweledigaeth ar gyfer y gweithlu gofal sylfaenol dros y 10 mlynedd nesaf

Ein Gweledigaeth ar gyfer y Gweithlu Gofal Sylfaenol dros y 10 mlynedd nesaf

Bydd gwasanaethau mewn gofal sylfaenol yn cael eu darparu gan **dimau aml-broffesiynol** yn cydweithio i ddarparu gofal cyfannol

Bydd mwy o glinigwyr a gweithwyr gofal proffesiynol â **sgiliau cyffredinol**, gan ddarparu gofal mwy personol, ataliol a chyfannol yn gweithio ochr yn ochr ag arbenigwyr sy'n cael eu cefnogi i gynnal eu sgiliau cyffredinol

Bydd mwy o **ffocws ar sgiliau yn hytrach na rolau** gyda phobl yn cael eu cefnogi i ymestyn eu setiau sgiliau yn hytrach na chreu llawer o rolau newydd

Bydd y gweithlu'n cael ei **ddosbarthu'n decach** fel bod pob dinesydd yn elwa ar ystod gyson o wasanaethau sydd ar gael mewn gofal sylfaenol; gyda maint y gweithlu yn adlewyrchu anghenion iechyd y boblogaeth leol

Bydd **technolog yn chwarae rhan fwy** trwy ryddhau amser clinigol i'w dreulio gyda chleifion, a bydd yn helpu i ddarparu gofal mwy cydgysylltiedig a di-dor trwy gofnodion a rennir, a darparu mynediad haws at ofal

Bydd mwy o **hyblygrwydd** i'r gweithlu a bydd pobl yn cael eu cefnogi i ddefnyddio eu sgiliau pryd a ble bynnag y mae eu hangen i gefnogi ataliaeth, cefnogaeth neu driniaeth ar draws y cyfnod 24/7

Bydd gan bobl fwy o ddewis a hyblygrwydd yn eu gyrfaedd a chânt eu cefnogi ar hyd eu llwybr gyrfa gydag **addysg a hyfforddiant o ansawdd uchel**. Byddant yn gallu gweithio'n fwy hyblyg gan gyfuno dewisiadau gwaith a ffordd o fyw

1. Modelau gweithlu di-dor

A Cymru Iachach: Ein Strategaeth Gweithlu ar gyfer Uchelgais Iechyd a Gofal Cymdeithasol Erbyn 2030, modelau gweithlu aml-broffesiynol ac aml-asiantaeth fydd y norm

Beth mae'r llenyddiaeth yn ei ddweud wrthym?

- Mae **gweithio amlbroffesiynol** yn ganolog i'r weledigaeth ar gyfer gofal sylfaenol yn y dyfodol er mwyn darparu gofal holistig, sy'n canolbwyntio ar y claf, wedi'i alinio ag angen i sicrhau bod gennym y niferoedd cywir o staff meddygol yn y gweithlu i gefnogi pobl ag anghenion gofal cymhleth;
- Er bod y gweithlu gofal sylfaenol wedi amrywio'n sylweddol, nid ydym wedi canolbwyntio digon ar sut i **ymgorffori gweithio amlbroffesiynol** ac ystyried sut rydym yn cefnogi pobl i weithio'n effeithiol o fewn timau aml-broffesiynol.
- Nid yw **rolau gweithwyr proffesiynol unigol** sy'n gweithio mewn timau gofal sylfaenol o reidrwydd yn cael eu deall yn dda ac mae hyn yn arwain at ddryswch ynghylch cwrpas proffesiynau unigol a'r gallu i sicrhau'r buddion mwyaf posibl o fuddsoddiad mewn modelau newydd.
- Mae pobl yn **'gweithio ar ben eu trwydded'** yn thema gyffredin ond mae angen ei chydbwyso â'r angen i sicrhau bod gan bobl rolau gwerth chweil a boddhaus a'n bod yn rheoli'r risg o 'losgi' yn enwedig ymhlith gweithwyr proffesiynol sy'n gofalu am gleifion ag anghenion gofal cymhleth a gweithredu gyda llwythi gwaith sylweddol
- Mae angen rhoi ystyriaeth briodol i **amser i oruchwyllo** eraill fel rhan o asesu'r galw cyffredinol am lafur
- Bu **diffyg buddsoddiad cynaliadwy** mewn modelau newydd gan arwain at anawsterau o ran denu a chadw pobl o fewn y sector

Themâu allweddol ar gyfer ymgysylltu

- A yw'r ffordd y trefnir gofal sylfaenol yn caniatáu i ofal gael ei ddarparu'n briodol? Os na, pam?
- A yw rolau proffesiynau unigol o fewn y tîm yn cael eu deall yn dda?
- Beth fu prif fanteision gweithio aml-broffesiynol?
- Beth yw'r rhwystrau ydych chi wedi'u profi mewn gweithio aml-broffesiynol?
- Beth yw'r pwyntiau dysgu allweddol o'ch safbwynt chi?
- Pa sgiliau ychwanegol sydd eu hangen mewn gofal sylfaenol i fynd i'r afael ag unrhyw fylchau o ran diwallu anghenion iechyd y boblogaeth?

2. Cyflenwad a Siâp y Gweithlu

Cymru Iachach: Ein Strategaeth Gweithlu ar gyfer Uchelgais Iechyd a Gofal Cymdeithasol Erbyn 2030, bydd gennym weithlu cynaliadwy mewn niferoedd digonol i ddiwallu anghenion iechyd a gofal cymdeithasol ein poblogaeth

Beth mae'r llenyddiaeth yn ei ddweud wrthym?

- Mae adroddiad gan Gronfa'r Brenin yn 2022 yn amlygu bod cynllunio ar gyfer gweithlu gofal iechyd y dyfodol yn anodd am nifer o resymau yn bennaf oherwydd bod yr amser y mae'n ei gymryd i hyfforddi gweithiwr gofal iechyd proffesiynol yn hir – 3 blynedd i nyrs, 5 mlynedd ar gyfer fferylllydd a 10 mlynedd i feddyg teulu. Y tebygrwydd yw y bydd y byd yn edrych yn wahanol iawn am nifer o resymau erbyn i'r rhai dan hyfforddiant ddod i mewn i'r gweithlu:
  - Gall **datblygiadau technolegol** olygu bod sgiliau a enillwyd mewn hyfforddiant yn ddiangen erbyn i weithwyr gofal iechyd proffesiynol ymuno â'r gweithlu
  - Gall **dewisiadau gweithlu** staff newid mewn ffyrdd sy'n anodd eu rhagweld (er enghraifft, y duedd tuag at weithio mwy hyblyg a llwybrau gyrfa gwahanol)
  - Gall **newidiadau cyfreithiol a pholisi** na ragwelwyd gael effaith ar anghenion y gweithlu (e.e. gallai rhwymedi McCloud sy'n mynd i'r afael â gwahaniaethu anghyfreithlon ar sail oed arwain at rai gweithwyr gofal iechyd proffesiynol yn sefydlu'r gweithlu yn gynt na'r disgwyl, creodd EWTD brinder meddygon iau)
  - Gall **cyfansoddiad y gweithlu** newid mewn ffyrdd sy'n anodd cynllunio ar eu cyfer (er enghraifft, arweiniodd y pandemig at bobl yn dychwelyd i'r gweithlu i gefnogi'r rhaglen frechu COVID)
  - **Amhariad sefydliadol** sy'n effeithio ar sefydlogrwydd cynllunio'r gweithlu (efallai nad yw hyn yn ffactor arwyddocaol yng Nghymru oherwydd y dirwedd sefydliadol fwy sefydlog sydd wedi bod ar waith ers y diwygiad diwethaf yn 2009)
- Mewn gofal sylfaenol, mae'r materion hyn yn cael eu dwysáu lle nad yw gwybodaeth am y gweithlu wedi'i breinio mewn un sefydliad oherwydd cyflogwyr lluosog, felly mae creu cynlluniau gweithlu ar lefel gyfanredol yn heriol
- Mae gwaith gan Health Education England yn awgrymu y byddai creu **rolau mwy 'potensial lluosog' a chyffredinol** yn cynnig budd uchel/buddsoddiad risg isel ac yn cefnogi creu gweithlu addasadwy, hyblyg a all weithio ar draws sectorau (aciwt a chynradd); gwahanol rannau o'r llwybr (atal, cymorth a thriniaeth) ac ar draws gwaith iechyd corfforol a meddyliol. Mae enghreifftiau o'r rolau hyn yn cynnwys: nyrsio, meddygon cyswllt, ymarferwyr clinigol, gweithwyr proffesiynol perthynol i iechyd a meddygon (cyn iddynt ddechrau hyfforddiant arbenigol)
- Mae angen i ni ystyried addasiadau i raglenni hyfforddi i greu dull mwy hyblyg ac addasadwy, ond fel arfer nid yw'r rhain o fewn gallu un sefydliad ond mae angen cydweithio rhwng rheolyddion, y llywodraeth, sefydliadau academiaidd a chyrrff addysg strategol

2. Cyflenwad a siâp y gweithlu

Ffactorau sy'n dylanwadu ar faint a siâp y gweithlu

Nid yw'r adolygiad o lenyddiaeth yn darparu llawlyfr a all ein helpu i sicrhau maint cywir y gweithlu ym maes gofal sylfaenol. Yn ddiethriad bydd hyn yn dibynnu ar nifer o ffactorau

- Y model gwasanaeth a darparu yng Nghymru ond hefyd wedi'i ddylanwadu gan fodelau darparu lleol a chyfluniad gwasanaethau sy'n ymwneud â gofal sylfaenol (fel maint a siâp darpariaeth gymunedol ac ysbyty)
- Angen a maint iechyd y boblogaeth
- Ffactorau daearyddol (gwledig, trefol ac ati)
- Cyrff proffesiynol a safonau/cwricwla addysgol a osodir gan reoleiddwyr (sy'n dylanwadu ar y ffordd y caiff y gweithlu ei hyfforddi)
- Yn ogystal â llu o ffactorau eraill megis barn broffesiynol

Themâu allweddol ar gyfer ymgysylltu:

- A oes cyfleoedd i feddwl sut yr ydym yn trefnu rhai elfennau o'n gweithlu amlbroffesiynol i sicrhau'r budd mwyaf posibl ar draws ôl troed clwstwr? Beth yw'r rhwystrau i hyn?
- Beth yw'r model tîm aml-broffesiynol optimaidd ar lefel clwstwr o ran setiau sgiliau?
- Sut mae angen i hyn newid dros y 5 mlynedd nesaf i adlewyrchu anghenion iechyd y boblogaeth?
- Pa gyfleoedd sydd ar gael i ailgynllunio rolau neu ffyrdd o weithio?
- A oes meysydd lle credwch fod angen inni gynyddu ein cyflenwad domestig yn benodol i fynd i'r afael â heriau penodol?

Cwadrant cyflenwad

Addysg a hyfforddiant Sicrhau cyflenwad o bobl yn y dyfodol drwy addysg a hyfforddiant	Cadw Cadw ein gweithlu presennol
Recriwito Denu pobl i weithio ym maes gofal sylfaenol yng Nghymru gan gynnwys drwy recriwtio rhyngwladol	Ailgynllunio Ailgynllunio rolau sy'n adlewyrchu'r hyn sydd ei angen arnom yn y gweithlu a gwneud y mwyaf o ddatblygiadau technolegol

Modelu Galw a Chyflenwad

- Mae 'cyflenwad' ein gweithlu yn gyffredinol yn dod trwy 4 cwadrant
- Bydd angen inni ystyried pob un o'r 4 dimensiwn o ran datblygu model gweithlu cynaliadwy yn enwedig gan fod gwella ein cyflenwad domestig drwy addysg a hyfforddiant yn hir (hyd at 10 mlynedd)
- Mae AaGIC yn comisiynu gwaith i helpu i ddatblygu model galw i ysgogi creu senarios modelu a fydd yn bwydo cynlluniau gweithlu strategol. Bydd hyn yn cael ei ddatblygu yn gynnar yn 2023/24 a bydd yn cael ei ddefnyddio i lywio camau diweddarach y cynllun hwn

3. Atyniad a recriwtio

Cymru Iachach: Ein Strategaeth Gweithlu ar gyfer Uchelgais Iechyd a Gofal Cymdeithasol Erbyn 2030, bydd iechyd a gofal cymdeithasol wedi'u hen sefydlu fel brand cryf ac adnabyddadwy a'r sector o ddewis ar gyfer gweithlu'r dyfodol

Beth mae'r llenyddiaeth yn ei ddweud wrthym?

- Nid yw llwybrau i yrfaeodd mewn gofal sylfaenol mor hygyrch yn rhannol oherwydd y modelau cyflogaeth gwahanol sydd ar waith
- Heblaw am feddygon teulu, mae llwybrau hyfforddi ffurfiol cyfyngedig i ofal sylfaenol ar gyfer aelodau eraill o'r tîm amlbroffesiynol
- Gall telerau ac amodau gwahanol ar gyfer staff gofal sylfaenol fod yn rhwystr i recriwtio o fewn y sector ac mae gwahaniaethau mewn polisïau ac arferion cyflogaeth
- Nid yw gweithlu'r dyfodol o reidrwydd yn deall gofal sylfaenol na'r hyn sydd ganddo i'w gynnig o ran gyrfaeodd

Themâu allweddol ar gyfer ymgysylltu:

- A fydddech chi'n argymhell eich gyrfa i eraill? Os na, pam?
- Beth yw'r rhwystrau allweddol y mae angen i'r cynllun gweithlu hwn fynd i'r afael â hwy o ran gwneud gofal sylfaenol yn sector o ddewis ar gyfer ein gweithlu yn y dyfodol?
- Ydych chi'n ei chael hi'n anodd recriwtio staff? Pa rolau sy'n achosi heriau penodol?
- Ydych chi'n ei chael hi'n anodd cadw staff? Pa rolau sy'n achosi heriau penodol?
- A ydych yn teimlo bod gofal sylfaenol yn cael ei ddeall a'i bortreadu i'r cyhoedd, fel ei fod yn apelio at ymgeiswyr newydd?
- A oes unrhyw beth arall sydd ei angen yn benodol ar eich proffesiwn er mwyn i glinigwyr/ymarferwyr weithio ym maes gofal sylfaenol a chymunedol yng Nghymru?
- Beth yw'r rhwystrau a'r heriau i'ch proffesiwn wrth ddatblygu a datblygu rolau mewn gofal sylfaenol a chymunedol yng Nghymru
- A ydych yn gallu cael mynediad at hyfforddiant i gefnogi eich datblygiad gyrfa?

4. Addysg a dysgu rhagorol

Cymru Iachach: Ein Strategaeth Gweithlu ar gyfer Uchelgais Iechyd a Gofal Cymdeithasol Erbyn 2030, bydd y buddsoddiad mewn addysg a dysgu ar gyfer gweithwyr iechyd a gofal cymdeithasol proffesiynol yn darparu'r sgiliau a'r galluoedd sydd eu hangen i ddiwallu anghenion pobl Cymru yn y dyfodol.

Beth mae'r llenyddiaeth yn ei ddweud wrthym?

- Mae tueddiad tuag at bobl sydd eisiau hyfforddi'n fwy hyblyg gyda chynnydd yn nifer y bobl sy'n hyfforddi ar sail Llai nag Amser Llawn (LTFT)
- Mae angen i ni wella sgiliau amrywiaeth o addysgwyr o fewn gofal sylfaenol a chynnig mwy o gyfleoedd i bob proffesiwn gofal iechyd dreulio amser mewn gofal sylfaenol fel rhan o'u taith hyfforddi
- Efallai na fydd llwybrau traddodiadol i addysg a hyfforddiant mewn gofal iechyd yn darparu'r gweithlu sydd ei angen arnom yn y dyfodol; mae angen i ni gynyddu'r cyfleoedd i bobl hyfforddi mewn gwahanol ffyrdd drwy wella cyfleoedd dysgu seiliedig ar waith fel prentisiaethau a darparu cyfleoedd hyfforddi hyblyg
- Roedd thema gan feddygon dan hyfforddiant a chyrff proffesiynol y dylai'r cynllun hyfforddi meddygon teulu presennol fod yn hirach a bod angen iddo ganolbwyntio mwy ar baratoi meddygon teulu i weithio o fewn, ac i arwain, timau aml-broffesiynol

Themâu allweddol ar gyfer ymgysylltu:

- A ddylid ymestyn y cynllun hyfforddi meddygon teulu fel ei fod yn fwy cynhwysfawr o ran paratoi meddygon teulu i ymuno â'r gweithlu?
- Sut y gallem annog mwy o bobl i ddod yn addysgwyr a hyfforddwyr; a oes cyfleoedd i ystyried modelau newydd - e.e. modelau 'canolbwynt ac adenydd'(hub and spoke), a modelau clwstwr
- Sut mae cynyddu amlygiad i ofal sylfaenol ar gyfer ystod o weithwyr gofal iechyd proffesiynol yn gynnar yn eu taith hyfforddi?
- Sut gallwn ni wneud y mwyaf o gyfleoedd dysgu seiliedig ar waith ar gyfer grwpiau cofrestredig ac anghofrestredig fel prentisiaethau?
- Sut ydym ni'n gwella'r cynnig DPP ar gyfer yr holl staff sy'n gweithio ym maes gofal sylfaenol?
- Disgrifiwch y gofynion proffesiynol i gyflawni potensial eich rolau mewn gofal sylfaenol a chymunedol gan ystyried y canlynol:
  - Cymwysterau
  - Sgiliau a chymwyseddau
  - Hyfforddiant a datblygiad
  - Goruchwyliaeth a mentoriaeth
  - Cyfleoedd DPP
  - Llwybrau gyrfa
  - Arall (heb ei nodi uchod ond o bwys i'ch proffesiwn)

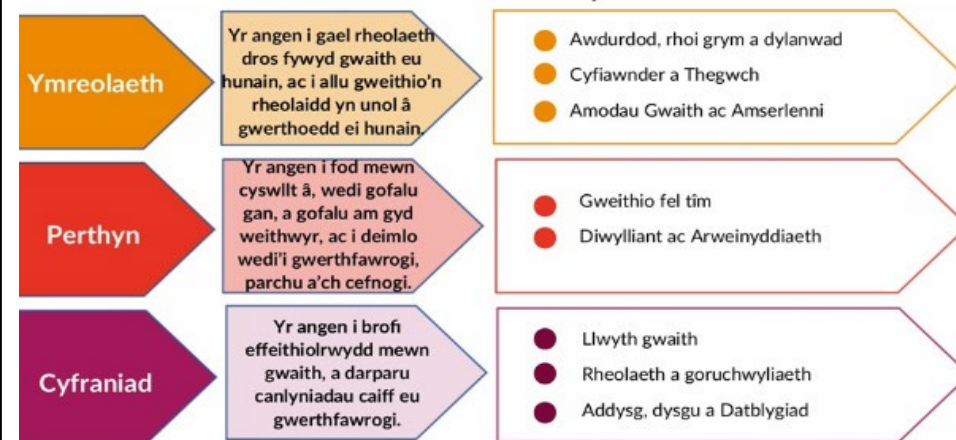
5. Arweinyddiaeth ac Olyniaeth

Cymru Iachach: Ein Strategaeth Gweithlu ar gyfer Uchelgais Iechyd a Gofal Cymdeithasol
Erbyn 2030, mi fydd arweinwyr yn y system iechyd a gofal cymdeithasol yn arddangos arweinyddiaeth dosturiol a chyfunol

Beth mae'r llenyddiaeth yn ei ddweud wrthym?

- Mae thema gref yn y llenyddiaeth ar gyfer gwell sgiliau arwain a'r angen i fuddsoddi mewn datblygu arweinyddiaeth ar draws pob sector
- Arweinyddiaeth dosturiol a chyfunol yw'r model arweinyddiaeth y cytunwyd arno ar gyfer Cymru gan ei fod yn seiliedig ar dystiolaeth ac yn darparu'r fframwaith y gall ein harweinwyr gofal sylfaenol dyfu oddi mewn iddo
- Mae angen cefnogaeth a sgiliau digonol i alluogi'r system i dyfu* - mae hyn yn gofyn am fuddsoddiad mewn arweinyddiaeth a datblygiad sefydliadol a diogelu amser ar gyfer datblygu tîm (*Clystyrau, Cydweithredol a Grwpiau Cynllunio Clystyrau)

Yr Athro Michael West: Arweinyddiaeth Compassionate & Collective

Themâu allweddol ar gyfer ymgysylltu:

- Sut y dylem fesur ymgysylltiad a lles staff mewn gofal sylfaenol yn gyson?
- Sut gallwn ni gryfhau'r arweiniad a gynigir i bobl sy'n gweithio ym maes gofal sylfaenol?
- Pa gymorth sydd ei angen i ddatblygu gweithio amlbroffesiynol mewn gofal sylfaenol?

6. Adeiladu gweithlu sy'n barod yn ddigidol

Cymru Iachach: Ein Strategaeth Gweithlu ar gyfer Uchelgais Iechyd a Gofal Cymdeithasol Erbyn 2030, bydd galluoedd digidol a thechnolegol y gweithlu wedi'u datblygu'n dda ac yn cael eu defnyddi

- Mae ymchwil yn dangos bod y cyflymder y mae technoleg yn tyfu yn dyblu bob 18 mis (cyfrifiadura) a bod dros 89% o ddata mawr wedi'i gynhyrchu yn y 2 flynedd ddiwethaf
- Mae Deallusrwydd Artiffisial a Meddygaeth Fanwl (Genomeg) yn debygol o chwarae rhan fawr yn y ffordd yr ydym yn darparu gofal yn y dyfodol a bydd angen i bobl ddatblygu sgiliau newydd
- Bydd technoleg arall (gwylidwriaeth o bell ac ymgynghori, cymhorthion penderfynu ac ati) yn effeithio ar sut rydym yn darparu gofal a sut mae pobl yn derbyn gofal
- Efallai na fydd y dechnoleg yn newid nifer y bobl yn y gweithlu ond bydd yn cael effaith fawr ar y ffordd y maent yn gweithio ac ar y berthynas rhwng cleifion a gweithwyr gofal iechyd
- Gallai technoleg ac awtomeiddio tasgau arferol ddarparu 'rhodd o amser' a bydd yn ychwanegu at weithwyr yn hytrach na'u disodli

Themâu allweddol ar gyfer ymgysylltu

- Sut y dylai gofal sylfaenol fachu ar y cyfle y mae datblygiad digidol yn ei gynnig?
- Beth yw'r heriau a'r rhwystrau allweddol?
- Sut ydyn ni'n creu'r amgylcheddau dysgu cywir i helpu i wreiddio technoleg?
- Sut gall clystyrau gefnogi'r chwyldro digidol trwy ddarparu atebion 'ar raddfa fawr' - e.e. sgiliau, cyfleoedd dysgu, swyddogaethau cefn swyddfa?
- Sut ydym ni'n adlewyrchu y bydd cenhedlaeth newydd ein gweithlu yn fwy 'technegol' na mwyafrif y boblogaeth y maent yn ei gwasanaethu - sut mae pontio'r bwlch technoleg gyda chleifion a dinasyddion?

Gweminar cynnydd
mewn gofal iechyd,
24 Ebrill 2023

Gwybodaeth terfynol
i ddilyn

7. Gweithlu Ymgysylltiol, Iach ac Ysgogiadol

Cymru Iachach: Ein Strategaeth Gweithlu ar gyfer Uchelgais Iechyd a Gofal Cymdeithasol
Erbyn 2030, bydd y gweithlu iechyd a gofal cymdeithasol yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi, eu bod yn cael eu gwobrwyo'n deg a'u cefnogi lle bynnag y maent yn gweithio

Beth mae'r llenyddiaeth yn ei ddweud wrthym?

- Mae staff wedi blino'n lân, yn rhannol o ganlyniad i'r pandemig, ond wedi'u gwaethygu gan ffactorau eraill fel yr argyfwng economaidd a digwyddiadau byd-eang sy'n arwain at fwy o alw; mae pobl sy'n gweithio ym maes gofal sylfaenol yn aml yn dweud bod ganddynt lwythi gwaith na ellir eu rheoli
- Nid yw cymorth ar gyfer lles bob amser ar gael nac yn hygyrch; mae bwlch o ran sut mae cyflogwyr yn meddwl eu bod yn cefnogi llesiant o gymharu â sut mae eu gweithwyr yn gweld eu bod yn cael cymorth gyda'u llesiant
- Mae'r genhedlaeth ôl-filflwyddol (a elwir yn Generation Z yn nodweddiadol) yn llawer mwy ymwybodol o'u hiechyd meddwl a'u lles ac maent yn nodi bod mynediad at adnoddau iechyd meddwl yn bwysig wrth ddewis cyflogwr a hefyd yn bwysig o ran cadw; maent yn gwerthfawrogi hyblygrwydd a byddant yn ymdrechu i gael cydbwysedd rhwng bywyd a gwaith sy'n rhoi blaenoriaeth i'w hiechyd meddwl

Themâu allweddol ar gyfer ymgysylltu:

- Beth, os o gwbl, sy'n eich atal rhag gweithio hyd eithaf eich gallu? Enghreifftiau: Amgylchedd, staff, llwyth gwaith, cydweithio, lles personol, y gallu i rwydweithio â chyfoedion, arall
- Sut gallwn ni sicrhau bod staff sylfaenol yn teimlo eu bod yn cael eu gwerthfawrogi, eu cefnogi a'u gwobrwyo yn eu rolau?
- Ar raddfa o 1-10 (1=uchel; 10=isel) Pa mor werthfawr a chefnogaeth yw'r gweithlu gofal sylfaenol ar hyn o bryd yn eich barn chi?
- Oes gennych chi fynediad i gefnogaeth i'ch helpu gyda'ch iechyd meddwl a lles (Enghreifftiau: mynediad i adnoddau ar-lein, gwasanaethau iechyd a lles, apiau pwrpasol ac ati)
- Ydych chi wedi cael mynediad at Canopi (Iechyd i Weithwyr Proffesiynol Iechyd yn flaenrol) a beth oedd eich profiad?

Negeseuon allweddol

Mae eich profiad, eich barn a'ch barn yn hanfodol i ddatblygiad y cynllun gweithlu strategol hwn

- Mae'r dudalen nesaf yn nodi'r gwahanol ffyrdd y gallwch gymryd rhan ac yn nodi dyddiadau allweddol ar gyfer eich dyddiadur
- Os na allwch fynychu unrhyw un o'r digwyddiadau ymgysylltu mae croeso I chi anfon unrhyw sylwadau I'n mewnflwch e-bost pwrpasol heiw.primarycarewfp@wales.nhs.uk

I gymryd rhan cliciwch yma [Strategic workforce plan for primary care - HEIW \(nhs.wales\)](https://www.nhs.uk/health-education-and-improvement-wales/primary-care-workforce-plan)

